

Central European
Digital Media
Observatory

Nová pandemie vyvolaná virem Marburg – zpráva, která recykluje pandemické konspirační rámce a narativy

Coffee Beans

Prof. RNDr. Vanda Boštíková, Ph.D.
Fakulta sociálních věd, Univerzita Karlova

Prof. RNDr. Aleš Macela, DrSc.
Fakulta vojenského zdravotnictví, Univerzita obrany

V polovině července 2022 se na sociální síti Facebook objevila zpráva, že Světová zdravotnická organizace (WHO) ohlásila příchod nové pandemie vyvolané virem Marburg. Ta se rychle šířila rozesíláním zpráv prostřednictvím aplikací WhatsApp, Facebook Messenger a Telegram. Jednalo se však o recyklaci informace z videa zveřejněného neznámým mužem na YouTube dne 8. září 2021, ve kterém se odvolává na doktora Tedrose, generálního ředitele Světové zdravotnické. Již 10. září 2021 však WHO označila tuto informaci za falešnou zprávu s tím, že Tedros Adhanom Ghebreyesus neoznačil nový výskyt viru Marburg v Guineji za příští pandemii.

Zpráva, která se šířila ve virtuálním prostoru, byla směsicí množství nepodložených tvrzení, založených na spekulacích nebo náznacích. Uživatelé sociálních sítí sdíleli z kontextu vytržený [mediální briefing](#), kde generální ředitel Světové zdravotnické organizace hovořil o případě smrtícího viru Marburg v Guineji v Západní Africe (srpen 2021).

Jaká je tedy realita podložená vědeckými poznatky?

Virus byl poprvé detekován v Německu v roce 1967. V německém městě Marburg an der Lahnse se od opic přivezených z Ugandy do primatologického výzkumného centra nakazilo 25 laboratorních pracovníků. Kontaktem s infikovanými osobami se posléze infikovalo dalších 6 osob včetně lékařů a patologa. Sedm nemocných zemřelo. Od té doby proběhlo v Africe, hlavně v Kongu, Ugandě a Angole, několik lokálních epidemií s vysokou smrtností infikovaných osob. Z tohoto důvodu byl virus Marburg spolu s virem Ebola zařazen mezi vojensky či teroristicky zneužitelná biologická agens kategorie A.

Historicky první známý případ importované nákazy z Afriky do Evropy se týká 41leté holandské turistiky, která navštívila v roce 2008 vulkanickou jeskyni v lese Maramagambo, která je součástí národního parku Queen Elizabeth v rovníkové oblasti Ugandy. V jeskyni žije obří kolonie kaloňů egyptských (*Rousettus aegyptiacus*), kteří jsou jedněmi ze známých přenašečů tohoto viru. Žena se zde dostala do přímého kontaktu s těmito letouny. Čtvrtý den po svém návratu domů se u ní objevila horečka a zimnice, později i závažné krvácení. Zemřela o sedm dnů později na selhání jater. WHO vydala ihned celosvětové varování proti cestám do této destinace.

Dosud poslední potvrzená nákaza byla identifikována v Guineji v srpnu 2021. Jednalo se o šestadvacetiletého muže, farmáře, který na následky infekce zemřel. Následně ve stejné nemocnici zemřel i další jednapadesátiletý infikovaný muž. Oba dva trpěli horečkou, malátností, krvácením z nosu, úst a očních kapilár. Laboratorní testy prokázaly u obou pacientů infekci virem Marburg. Zdroj infekce zůstal v obou případech neznámý a nebyl mezi nimi prokázán vztah. Farmáři pracovali v odlišných lokalitách, které ale shodně byly v blízkosti tropického pralesa. Úřady identifikovaly 198 rizikových kontaktů. Tito lidé byli po dobu 21 dnů v domácí izolaci, pod stálým zdravotnickým dohledem. Nikdo další neonemocněl.

WHO kvůli tomu v Guineji nevyhlásila pandemickou situaci, jak tvrdily nepodložené informace na sociálních sítích. Kromě příslušných protiepidemických opatření, jako jsou omezení kontaktů v komunitě, izolace pacientů, okamžité nasazení osobních ochranných pomůcek, redukce kontaktů

člověk – netopýr, zákaz konzumace syrového masa a zákaz vstupu turistům do dolů a jeskyní v oblasti, zdůraznila WHO nutnost budování a udržování důvěry mezi zdravotnickými pracovníky, jejich organizacemi, a zasaženou komunitou.

Co se týče viru samotného, virus Marburg se přenáší přímým kontaktem s kontaminovanými předměty, zvířaty, přes drobné oděrky či otevřené rány v kůži. Vstupní branou jsou rovněž sliznice. Původ viru není znám, byl prokázán v Angole a Ugandě. Přírodním rezervoárem jsou některé druhy kaloňů a netopýrů, kterým ale virus nezpůsobuje žádné zdravotní komplikace. V současné době neexistuje žádná antivirová léčba ani vakcína. Šance na přežití zvyšuje pouze včasná odborná pomoc. Mortalita dosahuje 87 %.

Dezinformace týkající se šíření viru Marburg, podobně jako viru Ebola, jsou velice nebezpečné i vzhledem k tomu, že se jedná o viry představující potenciální součást biologických zbraní. Je třeba proto srozumitelně vysvětlit veřejnosti principy šíření těchto vysoce nebezpečných nákaz, aby byla správně pochopena i protiepidemická opatření, která by byla vyhlášena v případě potřeby.

Epidemie viru Marburg v Německu byla pro Evropu, ale nejen pro ni, varováním, které aktivovalo zavedení nových přísných kontrolních opatření pro přepravu experimentálních zvířat, jak v místě odchytu (především Afrika), tak v průběhu jejich přepravy. Samozřejmostí se stala karanténní nařízení v místě doručení, stejně jako požadavek používání osobních ochranných pomůcek (rukavice, respirátory) a dezinfekčních opatření pro všechny osoby účastnící se manipulace se zvířaty. V současné situaci, kdy není jasné, jak se bude Evropa dále vyvíjet (vztah s Ruskou federací), je třeba falešným zprávám věnovat zvýšenou pozornost a kvalifikovaným způsobem na ně reagovat.

**Národní
plán
obnovy**

**Financováno
Evropskou unií
NextGenerationEU**